

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет імені Василя Стуса
Факультет іноземних мов

**«Зіставне вивчення германських,
романських і слов'янських мов і
літератур»**

МАТЕРІАЛИ

Міжвузівської наукової студентської конференції

19-20 квітня 2018 року

**Вінниця
2018**

Матеріали Міжвузівської наукової студентської конференції «**Зіставне вивчення германських, романських і слов'янських мов і літератур**» (19-20 квітня 2018 р.) / Ред. колегія М. Г. Сенів (гол. ред.), О. О. Залужна, М. М. Юрковська, О. В. Білецька, М. Я. Оленяк. – Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2018. – 86 с.

*До збірника включені матеріали Міжвузівської наукової студентської конференції «Зіставне вивчення германських, романських і слов'янських мов і літератур» (19-20 квітня 2018 року), присвяченої дослідженню сучасних питань германських, романських і слов'янських мов і літератур.
Рекомендовано аспірантам, студентам старших курсів.*

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

Погляди авторів, викладені в цьому збірнику, необов'язково відображають позицію організаторів Міжвузівської наукової студентської конференції «Зіставне вивчення германських, романських і слов'янських мов і літератур».

Редакційна колегія:

<i>Сенів М. Г.</i>	<i>– доктор філологічних наук, професор (головний редактор)</i>
<i>Залужна О. О.</i>	<i>– кандидат філологічних наук, доцент</i>
<i>Юрковська М. М.</i>	<i>– кандидат філологічних наук, доцент</i>
<i>Білецька О. В.</i>	<i>– кандидат філологічних наук, доцент</i>
<i>Оленяк М. Я.</i>	<i>– кандидат філологічних наук, доцент</i>

© ДонНУ імені
Василя Стуса,
2018

ЗМІСТ

Базова Марина Вінниця	<i>КОГНІТИВНО-КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ВЕРБАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПТІВ «ЧАС» ТА «ПРОСТІР» ЗАСОБАМИ РІЗНОСТРУКТУРНИХ ТА ОДНОСТРУКТУРНИХ МОВ</i>	6
Безвезюк Катерина Вінниця	<i>МОРФОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СКЛАДНИХ ІМЕННИКІВ НА ПОЗНАЧЕННЯ ЛЮДИНИ У ТВОРАХ ТОМАСА МАННА</i>	9
Бірець Тетяна Вінниця	<i>НОМІНАЦІЯ ЯВИЩ ПРИРОДИ В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ</i>	10
Бовсуновська Юлія Вінниця	<i>АВСТРІЙСЬКИЙ ВАРІАНТ НІМЕЦЬКОМОВНОЇ ЛІНГВОКУЛЬТУРИ</i>	12
Богучарова Ксенія Вінниця	<i>СЕМАНТИЧНА КЛАСИФІКАЦІЯ ЗВУКОНАСЛІДУВАЛЬНИХ СЛІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ</i>	15
Брезінська Олександра Вінниця	<i>ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ОЦІННОЇ ЛЕКСИКИ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНІВ К. ВОННЕГУТА «БІЙНЯ НОМЕР П'ЯТЬ» ТА Р. ГАРІ «ЄВРОПЕЙСЬКЕ ВИХОВАННЯ»)</i>	17
Владова Ольга Вінниця	<i>ПЕРЕКЛАД ГРИ СЛІВ У ПОВСЯКДЕННОМУ СПІЛКУВАННІ НА МАТЕРІАЛІ ТЕЛЕСЕРІАЛУ «ДРУЗІ»</i>	19
Власенко Валерія Вінниця	<i>КОМУНІКАТИВНІ НЕВДАЧІ У СИТУАЦІЇ МІЖКУЛЬТУРНОГО ДІАЛОГУ</i>	23
Власенко Олена Вінниця	<i>ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВЛАСНИХ НАЗВ ВІЙСЬКОВИХ КОРАБЛІВ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ І НІМЕЦЬКОЇ МОВ)</i>	25
Войтовська Ольга Вінниця	<i>ІНХОАТИВНІ ДІЄСЛОВА В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ</i>	27
Гапєєва Катерина Вінниця	<i>ОСОБЛИВОСТІ ВЕРБАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПТУ «РОЗУМ» В АНГЛОМОВНІЙ КАРТИНІ СВІТУ</i>	29
Дем'янюк Крістіна Вінниця	<i>СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНИЙ І ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ АНАЛІЗ ДІЄСЛІВ КОНКРЕТНИХ ФІЗИЧНИХ ДІЙ</i>	32
Денисова Єлизавета	<i>МОВНА ОСОБИСТІТЬ КАНЦЛЕРА</i>	

<i>Вінниця</i>	<i>НІМЕЧЧИНИ АНГЕЛИ МЕРКЕЛЬ</i>	34
Дзюбан Марія <i>Вінниця</i>	<i>ОСОБЛИВОСТІ МЕТАФОРИЗАЦІЇ АНГЛІЙСЬКИХ КУЛІНАРНИХ ТЕРМІНІВ</i>	37
Єрмакова Оксана <i>Вінниця</i>	<i>ДІЄСЛОВА КАУЗАЦІЇ ПРАВОВОЮ ТА ПРОТИПРАВНОЮ ДІЄЮ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ)</i>	39
Калініченко Кирило <i>Вінниця</i>	<i>НОМІНАЦІЙНІ ОСОБЛИВОСТІ ВЛАСНИХ НАЗВ У ХУДОЖНЬОМУ ТВОРІ ДЖ. РОУЛІНГ «ГАРРІ ПОТТЕР І ФІЛОСОФСЬКИЙ КАМІНЬ»</i>	41
Кліментьєва Марія <i>Вінниця</i>	<i>ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА КОНЦЕПТУ «РИНОК» В АМЕРИКАНСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВНИХ КАРТИНАХ СВІТУ</i>	44
Кулеляєва Катерина <i>Вінниця</i>	<i>ФУНКЦІЙНО-ПРАГМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИЯВУ СТРАТЕГІЙ НЕГАТИВНОЇ ВВІЧЛИВОСТІ В РІЗНИХ ЛІНГВОКУЛЬТУРНИХ ПРОСТОРАХ (НА ФАКТИЧНОМУ МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ Й УКРАЇНСЬКОЇ МОВ)</i>	47
Куца Маргарита <i>Вінниця</i>	<i>СЕМАНТИКА КАУЗАТИВНОГО КОМПОНЕНТА ЗНАЧЕННЯ В КАУЗАТИВНИХ ЕКЗИСТЕНЦІЙНИХ ДІЄСЛІВАХ ІЗ СЕМОЮ ЗАПЕРЕЧЕННЯ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ)</i>	50
Кушнір Анна <i>Вінниця</i>	<i>СТРУКТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ СЛОГАНІВ ТЕРИТОРИАЛЬНОГО МАРКЕТИНГУ (НА МАТЕРІАЛІ НІМЕЦЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ)</i>	53
Лискова Катерина <i>Вінниця</i>	<i>ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ГРУПИ ДІЄСЛІВ ПЕРЕМІЩЕННЯ СУХОДОЛОМ У ФРАНЦУЗЬКІЙ МОВІ</i>	55
Малахова Анастасія <i>Вінниця</i>	<i>ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ТА СТРУКТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ АНТРОПОЕТОНІМІВ ТА ЗООПОЕТОНІМІВ У РОМАНІ-ФЕНТЕЗІ ДЖ.МАРТІНА «ГРА ПРЕСТОЛІВ»</i>	57
Мальцева Ганна <i>Вінниця</i>	<i>ТИПИ БІБЛІЙНИХ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ АНГЛІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ З ТОЧКИ ЗОРУ ЇХНЬОЇ ЕКВІВАЛЕНТНОСТІ</i>	60
Манько Ольга <i>Вінниця</i>	<i>СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНИЙ ТА ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ АНАЛІЗ ДІЄСЛІВ, ЩО ПОЗНАЧАЮТЬ ПРОСТОРОВЕ ПЕРЕМІЩЕННЯ ЛЮДИНИ НА ЗЕМЛІ, У</i>	

систематизація і пояснення відмінностей у міжкультурній взаємодії носіїв різних культур для підвищення ефективності міжперсональної взаємодії.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Авакова М. Л. Дискурсивная единица just и негативная вежливость // Университетские чтения. Пятигорск: ПГЛУ, 2007. С. 107-113.
2. Гнатюк Л. Вияв чинника «Збереження обличчя» у міжкультурному ракурсі / Любомира Гнатюк// Восточноукраинский лингвистический сборник / Донецький національний університет. – Вінниця, 2015. Вип.16. С.109 – 123.
3. Гнатюк Л. Я. Технології міжперсонального спілкування у міжкультурній взаємодії : [монографія] / Гнатюк Л. Я. – Донецьк : Вид-во «Ноулідж», 2013. – 336 с.
4. Ларина Т. Типы и уровни вежливости [Електронний ресурс] / Татьяна Ларина – Режим доступу до ресурсу: <https://www.e-reading.club/chapter.php>
5. Brown P. Universals in Language usage: politeness phenomena / Penelope Brown, Stephen Levinson // Goody, E.N.(ed.) Questions and Politeness: strategies in social interaction. – Cambridge : Cambridge University Press, 1978. – P. 56 –289.

*Куца Маргарита
Вінниця*

СЕМАНТИКА КАУЗАТИВНОГО КОМПОНЕНТА ЗНАЧЕННЯ В КАУЗАТИВНИХ ЕКЗИСТЕНЦІЙНИХ ДІЄСЛІВАХ ІЗ СЕМОЮ ЗАПЕРЕЧЕННЯ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ)

1. *Вступні зауваження.* Одиниці дослідження репрезентують складну похідну категорію мови, яка комбінує у семантичній структурі каузативність, екзистенційність та заперечення. Каузативність – це універсальна семантично складна лінгвістична категорія, яка вказує на причинно-наслідкові відношення між суб'єктом і об'єктом. Наявність щонайменше двох мікроситуацій, які пов'язані між собою відношенням каузації або спричинення дії або стану є необхідною умовою для базової каузативної ситуації [3: 6]. Екзистенційність – це фундаментальна лінгвістична категорія, яка є мовною універсалією, а лексеми, які мають значення буття, є найбільш багатозначними та найбільш поліфункціональними одиницями мови [2: 69]. Заперечення визначають як універсальну функціонально-семантичну категорію, що в різних формах знаходить своє вираження в усіх мовах світу [5].

Таким чином, наслідуючи ідеї структурної лінгвістики, семантику каузативних екзистенційних дієслів (КЕД) із семою заперечення можна представити у вигляді такої формули тлумачення (ФТ) «Х дією v_1 каузує Y (не)існувати / (не)бути у стані v_2 ».

Об'єктом дослідження є семантика каузативного компонента значення КЕД із семою заперечення в англійській мові, тобто дієслів, які виражають

каузацію припинення існування об'єкта, напр., англ. *to annul* 'знищувати', *to murder* 'вбивати', *to erase* 'стирати'.

Предметом є семантика каузативного компонента значення КЕД із семою заперечення. *Мета* полягає у визначенні інтегральних та диференційних семантичних ознак КЕД із семою заперечення за каузативним компонентом значення. *Матеріалом* дослідження слугують 315 лексем, отримані методом суцільної вибірки з лексикографічних джерел англійської мови.

2. *Теоретичні засади дослідження.* На думку Г. Г. Сильницького на лексичному рівні каузативність виражається приховано і міститься в глибинній структурі дієслова, а каузативні дієслова у своїй семантичній структурі містять вказівку на каузувальний стан; стан, який каузується; та причинно-наслідковий зв'язок між ними [1: 17]. До базових понять категорії каузативності належать: каузативна ситуація (КС), каузатор, каузат, антецедент, консеквент.

Існує декілька семантичних класифікацій каузативних дієслів. Найбільш доцільною для цього дослідження є розподіл каузативів на *маніпулятивну* та *директивну* каузацію залежно від ступеню впливу каузатора. При маніпулятивній каузації каузувальна дія відбувається за допомогою фізичної сили (англ. *to axe* 'відрубати', *to assassinate* 'вбивати', *to push* 'штовхати'), директивна каузація передбачає застосування каузатором соціальних або вербальних засобів (*to condemn* 'конфіскувати', *to beg* 'випрошувати') [1: 18].

Екзистенційні дієслова виражають судження про існування або присутність когось або чогось. Оскільки функціонально-семантична категорія екзистенційності є приналежністю рівня мовного змісту, вона характеризується унікальними, властивими лише тій чи іншій мові особливостями, зумовленими специфікою мовних засобів вираження, узагальнені значення яких висвітлюються в семантичних функціях, що входять в її склад. [4: 10].

Заперечення – це окрема, далі семантично не членована, універсальна мисленева категорія. До засобів вираження заперечення зараховують як *експліцитні* (заперечні частки, займенники, прислівники, префікси), так й *імпліцитні* (семантика слова) засоби, до яких, зокрема, належать досліджувані в роботі дієслова [1: 38].

3. *Базові семантичні типи КЕД із семою заперечення.* За основу поділу КЕД на семантичні типи за каузативним компонентом значення було прийнято найпоширеніший розподіл каузативних дієслів на маніпулятивні та директивні. Таким чином, за семантикою каузативного компонента значення емпіричний корпус дослідження розподіляється на два типи:

- КЕД маніпулятивного каузатива (177 одиниць / 56,19%);
- КЕД директивного каузатива (138 одиниць / 43,81%)

3.1. Семантику дієслів першого типу можна представити ФТ: «Х дією v_1 каузує Y (не)існувати, вступаючи з Y у фізичний контакт». КЕД маніпулятивної каузації можна поділити на: 1) КЕД каузації за допомогою протиправної дії (42,37%), 2) КЕД без додаткових СО (37,85%), 3) КЕД каузації за допомогою правової дії (12,99%) та 4) КЕД з вказівкою на каузацію інструментом (6,78%).

Екзистенційні дієслова маніпулятивної каузації

Семантика каузації	КЕД (ЛСВ)	%	Приклади
КЕД каузації за допомогою протиправної дії	75	42,37	<i>to immolate</i> ‘вбити когось, спаливши’, <i>to slaughter</i> ‘здійснити масове вбивство’
КЕД без додаткових СО	67	37,85	<i>to ruin</i> ‘зруйнувати’, <i>to delete</i> ‘видалити’
КЕД каузації за допомогою правової дії	23	12,99	<i>to withdraw</i> ‘зняти гроші’, <i>to behead</i> ‘обезголовити’
КЕД каузації за допомогою інструмента	12	6,78	<i>to shoot down</i> ‘вбити пістолетом’, <i>to garrote</i> ‘стратити гарротою’
<i>Всього</i>	<i>177</i>	<i>100</i>	

3.2. Екзистенційні дієслова директивної каузації становлять другий за кількісним складом тип каузативних відношень в англійській мові. Семантику цих одиниць можна представити за допомогою ФТ «Х дією v_1 каузує Y (не)існувати, не вступаючи з Y у фізичний контакт». Базовою лексемою для каузативних дієслів даного типу в англійській мові є лексема *to prevent* «to stop something from happening» ‘припинити щось’.

Директивні КЕД англійської мови поділяються на три підтипи: а) КЕД без додаткових семантичних ознак; б) КЕД з вказівкою на додаткові СО причини/способу дії; в) КЕД каузації за допомогою протиправної дії. Найчисельнішими в англійській мові є ЕД директивної каузації з додатковими СО (60,87%,) меншу кількість становлять ЕД директивної каузації правової дії (15,94%).

Екзистенційні дієслова директивної каузації

Семантика каузації	КЕД (ЛСВ)	%	Приклади
КЕД з вказівкою на додаткові СО причини/способу дії	84	60,87	<i>to avert</i> ‘запобігти чомусь поганому’, <i>to repress</i> ‘придушувати’ (силою)
КЕД без додаткових СО	32	23,19	<i>to prevent</i> ‘припинити щось’
КЕД каузації за допомогою правової дії	22	15,94	<i>to revoke</i> ‘анулювати’, <i>to annul</i> ‘анулювати’
<i>Всього</i>	<i>138</i>	<i>100</i>	

4. Висновки.

4.1. Одиниці дослідження репрезентують похідну складну категорію мови, яка комбінує у своїй семантичній структурі три фундаментальні універсальні категорії мови: каузативність, екзистенційність та заперечення, а також характеризуються спільною формулою тлумачення «Х дією v_1 каузує Y (не)існувати/ (не)бути у стані v_2 ».

4.2. За семантикою каузативного компонента значення аналізованих КЕД в англійській мові емпіричний корпус дослідження стратифікується на два типи: дієслова маніпулятивної та директивної каузації, де найбільш продуктивними є дієслова першого типу (56,19%), які до цього ж характеризуються більш

розгалуженою системою додаткових СО (3 додаткові СО, порівняно з 2 в дієсловах другого типу).

4.3. Перспектива подальшого дослідження полягає у більш детальному аналізі семантики виділених типів та проведенні словотвірного, стилістичного та дистрибутивного аналізу емпіричного корпусу.

ЛІТЕРАТУРА:

1. *Залужна О. О.* Привативні дієслова в англійській та українській мовах : дис. на здобуття ст. канд. філол. наук : 10.02.17 / О. О. Залужна. – Донецьк, 2014. – 283 с.

2. *Кузнецов А. М.* Глагол to be и его лексико-семантические эквиваленты // Категории бытия и обладания в языке / А. М. Кузнецов. – М. : Наука, 1977. – С. 68–100.

3. *Недялков В. П.* Типология каузативных конструкций / В. П. Недялков, Г. Г. Сильницкий // Типология каузативных конструкций. Морфологический каузатив. – Л. : Наука, 1969. – С. 5–19.

4. *Павлова Е. Б.* Структура функционально-семантической категории экзистенциальности в английском языке (пространственный и фазовый аспекты) / Е. Б. Павлова. // Вестник Московского государственного лингвистического университета. – 2009. – С. 9–17.

5. *Jespersen O.* Negation in English and Other Languages / O. Jespersen. – Kobenhavn : Ejnar Munksgaard, 1966. – 151 p.

*Кушнір Анна
Вінниця*

СТРУКТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ СЛОГАНІВ ТЕРИТОРИАЛЬНОГО МАРКЕТИНГУ (НА МАТЕРІАЛІ НІМЕЦЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ)

Цю статтю присвячено структурному аналізу слоганів у територіальному маркетингу на матеріалі української та німецької мови, наприклад: нім. *Magdeburg: Charakter, Geschichte und zwei Stadtväter* ‘Магдебург: характер, історія та два батька міста’, нім. *Köln: Oder wie man Lebensfreude buchstabiert* ‘Кельн. Або як промовити по літерам радість життя’, укр. *Запоріжжя – гордість країни, Одеса – не можливо встояти*.

Під поняттям слоган розуміється стисле повідомлення рекламного характеру, мета якого полягає у залученні цільової аудиторії до регіону, що рекламується. Головною особливістю слогану є його стисла форма. Вивченням територіального маркетингу займалися Н. Морган, А. Причард, Р. Прайд [3] та багато інших вчених, які виокремили шість основних критеріїв позиціонування регіону: культура, промисловість, історія, туризм, бізнес і природа. Лінгвістичні аспекти рекламних текстів досліджували Ю.К. Пирогова, П.Б. Паршин [2] та О.Г. Марченко[1], які визначили основні критерії вибору лексичних засобів для складання слоганів.